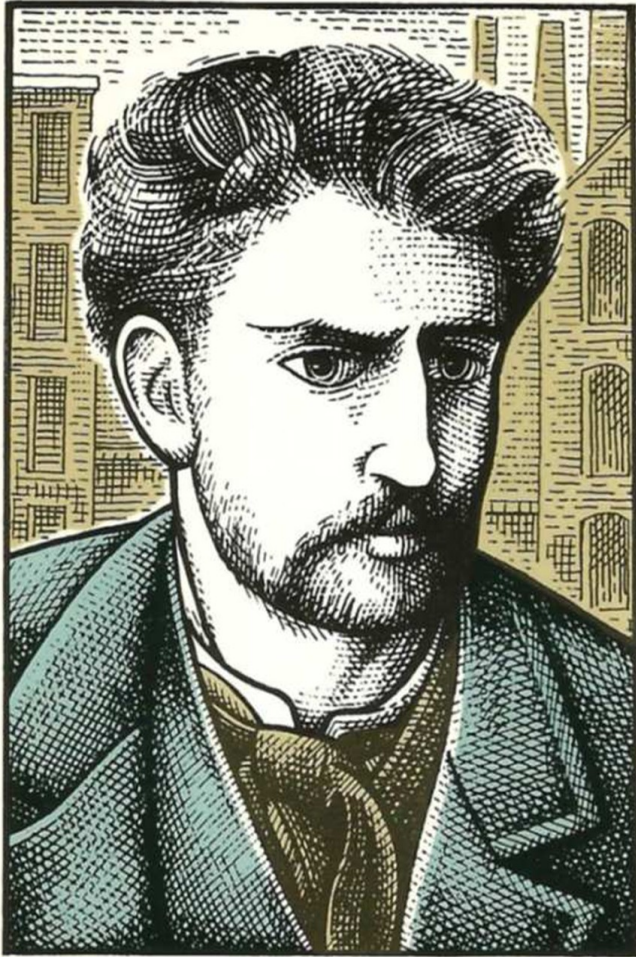

**Ο Μαλατέστα και
η επαναστατική βία
Alfredo M. Bonanno**

Ο Μαλατέστα και η επαναστατική βία

Τίτλος πρωτοτύπου:

Chapter: “Malatesta e il concetto di violenza rivoluzionaria”

published in Errico Malatesta. A centocinquant’anni dalla nascita. Atti del Convegno anarchico, Naples 5-6-7 December 2003, Edizioni la Fiaccola, Ragusa 2007, pp. 118- 134.”

Συγγραφέας: **Alfredo M. Bonanno**

Απόδοση στα ελληνικά:
μεταφραστική ομάδα wormhole,
ένα μεταφραστικό εγχείρημα
που γεφυρώνει τον αναγνώστη
με διάσπαρτα κείμενα ανά τον κόσμο.

Θεωρούμε πώς η ανταλλαγή γνώσης και εμπειριών
δεν θα πρέπει να υφίστανται ως μορφή εμπορεύματος.
Γι' αυτό πήραμε την απόφαση, με ότι μέσο διαθέτουμε,
να παρέχουμε ανοιχτή πρόσβαση σε βιβλία,
κείμενα, άρθρα, δοκίμια, κυρίως ξενόγλωσσα,
σε αυτούς που δεν μπορούν να έχουν,
λόγω οικονομικής δυσπραγίας
ή/και που δεν γνωρίζουν καλά μία ξένη γλώσσα.

Μία μορφή αλληλεγγύης, αν θέλετε,

για την προσέγγιση στην παραγωγή γνώσης,
μέσα από διαδικασίες αυτομόρφωσης αλλά και
υποδείξεις υλικού για μεταφράσεις τις οποίες
μπορείτε να στείλετε στο: wormhole_txt (at) riseup.net

Αύγουστος 2022

March 2009

ο Μαλατέστα και η επαναστατική βία

Θεωρούμε τη βία αναγκαιότητα και καθήκον για την άμυνα, αλλά μόνο για άμυνα. Και εννοούμε όχι μόνο για άμυνα κατά της άμεσης, ξαφνικής, σωματικής επίθεσης, αλλά ενάντια σε όλες εκείνους τους θεσμούς που χρησιμοποιούν βία για να κρατήσουν τους ανθρώπους σε κατάσταση υποτέλειας...

Alfredo M. Bonanno

Εισαγωγικό σημείωμα

Αυτή η ομιλία μου στο αναρχικό συνέδριο για τον Μαλατέστα στη Νάπολη, τον Δεκέμβριο του 2003, είναι ένα τέλειο παράδειγμα για το πώς κάθε προσπάθεια να δικαιολογηθεί ή να καταδικάσει την έννοια της επαναστατικής βίας είναι μια αποτυχία εξαρχής.

Η επαναστατική βία δεν έχει ανάγκη τη δική μου αιτιολόγηση και δεν μπορεί να επηρεαστεί από κανενός είδους καταδίκη, ακόμα και αν αυτή προέρχεται από τις τάξεις των ίδιων των αναρχικών.

Ο πασιφισμός είναι επίσης κατά βάση ένα μη-θέμα και δεν αξίζει να να διαψευστεί με πολλά λόγια.

Η προσπάθειά μου δεν είχε, ούτε και εδώ, σκοπό να παράσχει επιχειρήματα που υποστηρίζουν την επαναστατική βία. Απλά ήθελε, και εξακολουθεί να θέλει, να συμβάλει στις επαναστατικές ιδέες και τη δραστηριότητα του Errico Malatesta. Πολλά ανυπόστατα πράγματα έχουν ειπωθεί γι' αυτόν τον αναρχικό, ο οποίος πολύ συχνά έχει στρατευτεί κάτω από τη σημαία οποιασδήποτε πλευράς ή και κόμματος. Όπως όλοι οι αληθινοί επαναστάτες, ο Μαλατέστα δεν μπήκε στον κόπο να ταξινομήσει τα χαρτιά του, αντιμετώπισε τα προβλήματα όπως αυτά συνέβαιναν στην πραγματικότητα, πάντα έτοιμος να αναζητήσει αποδείξεις στην κοινωνική σύγκρουση και όχι σε ένα θεωρητικό συλλογισμό.

Ο κοινωνικός πόλεμος συνεχίζεται, η επαναστατική βία είναι μόνο η πιο άμεσα αντιληπτή έκφραση της λειτουργικότητάς του, όχι η μόνη ή, από ορισμένες απόψεις, ακόμη και η πιο σημαντική.

Θέτω αυτές τις σελίδες στην κρίση του αναγνώστη.

Χρησιμοποιήστε τες, αλλά μην περιμένετε από αυτές αυτό που δεν μπορούν να σας δώσουν.

Το πιο σημαντικό ραντεβού είναι πάντα στα οδοφράγματα.

Alfredo M. Bonanno

Τεργέστη, 26 Νοεμβρίου 2008

Ο Ερρίκο Μαλατέστα και η επαναστατική βία

Δεν είμαι ιστορικός, οπότε δεν θα μιλήσω σαν ιστορικός. Το ενδιαφέρον μου για τον Μαλατέστα χρονολογείται εδώ και περισσότερα από τριάντα χρόνια, όταν επιμελήθηκα τη σχολιασμένη έκδοση της Αναρχίας. Η ανάγνωση των πιο γνωστών γραπτών του Μαλατέστα και η ανθολογία που επιμελήθηκε ο Richards¹ είχαν προσελκύσει την προσοχή μου.

Προς έκπληξή μου βρέθηκα αντιμέτωπος με έναν αναρχικό που δεν χρησιμοποιούσε την προσαρμοσμένη κοινή λογική εκείνων που θέλουν να γίνουν κατανοητοί από τις μάζες από τη μια πλευρά, ούτε τη φανταχτερή γλώσσα εκείνων που νιώθουν την επιρροή της λογοτεχνικής και φιλοσοφικής πρωτοπορίας χωρίς να το παραδέχονται από την άλλη. Ο Μαλατέστα μου έδωσε την εντύπωση ενός ανθρώπου που ήταν καλά πληροφορημένος, αλλά χωρίς καμία αλαζονική πρόθεση να εντυπωσιάσει τον ακροατή.

Αλλά ήταν η γλώσσα του που με εντυπωσίασε περισσότερο απ' όλα. Απλή και αποτελεσματική. Ο ήσυχος και συνάμα επιτακτικός λόγος του. Απέναντι σε έναν Galleani που γέμιζε το κεφάλι μου με έναν επιτηδευμένο θόρυβο ή σε έναν Schicchi που έκανε χρήση ρητορικών εφέ που θα μπορούσα να τα καταφέρω και χωρίς αυτά, **ο Malatesta μου φάνηκε να είναι ένας πρακτικός άνθρωπος, ένας επαναστάτης που ήθελε να καταστρέψει αλλά και να χτίσει,** που κατείχε σημαντικές γνώσεις αλλά δεν ήθελε να τις επιδεικνύει όταν δεν υπήρχε ανάγκη γι' αυτές. Διαβάζοντας προσεκτικότερα τα γραπτά του, ανακάλυψα τον εαυτό μου να προβληματίζεται σχετικά με τις διαδικασίες που οδηγούν στην κατασκευή ενός ηγέτη. Τίποτα στον Μαλατέστα δεν απαιτεί αυτόν τον ατυχή χαρακτηρισμό, ωστόσο η συμπεριφορά των συντρόφων του,

1 Malatesta, His Life and Ideas, συλλογή και επιμέλεια Vernon Richards, Freedom Press, Λονδίνο 1984. Τα αποσπάσματα που δημοσιεύονται εδώ μπορούν να βρεθούν σε αυτόν τον τόμο, μαζί με πολλά άλλα γραπτά του Μαλατέστα.

πολύ περισσότερο από εκείνη των αντιπάλων του, τον έβαλε σε αυτή τη δυσάρεστη θέση.

Θυμάμαι να διαβάζω κάπου για έναν Ιταλό Λένιν, αλλά η ανάμνησή μου μπορεί να μην είναι ακριβής, οπότε δεν θέλω να τονίσω την ατυχή σύγκριση.

Ωστόσο, πρέπει να επισημάνω ότι ακόμα και στην αφίσα που συντάχθηκε για να διαφημίσει αυτό το συνέδριο γράφεται για τον Μαλατέστα ότι "ήταν ένας από τους πιο διάσημους επαναστάτες της εποχής του", λες και αυτό μπορεί να ενδιαφέρει όσους θέλουν να προσεγγίσουν το έργο του σήμερα (αλλά και τότε).

Η φήμη είναι συστατικό της εξουσίας, κατασκευάζεται και χρησιμοποιείται από αυτήν. Το καθήκον μας -ή έτσι μου φαίνεται- όταν προσεγγίζουμε έναν σύντροφο, όποιος κι αν είναι αυτός, που έχει "πράξει" ή "σκεφτεί" (ενδιαφέρουσα η διαφορά, αν υπάρχει) περισσότερο ή λιγότερο από πολλούς άλλους, δεν είναι βέβαια να ξεκινήσουμε από τη φήμη του, την οποία πρέπει να αφήσουμε στα μπερδεμένα άρθρα των εφημερίδων ή των ιστορικών βιβλίων που αποσκοπούν στην επιβεβαίωση της υπεροχής των νικητών, ή στα αρχεία της αστυνομίας. Το γεγονός είναι ότι πολλοί άνθρωποι, δεν λέω όλοι, θέλουν έναν ηγέτη.

Νιώθοντας το παλιό ένστικτο της αγέλης που δεν έχει ακόμη σβηστεί εντελώς, υποτάσσονται στην κρίση κάποιου που βλέπει πιο μακριά από αυτούς, μόνο και μόνο για να πέσουν πάνω του μόλις αλλάξει ο άνεμος.

Είναι σχεδόν βέβαιο ότι η επανάσταση δεν θα γίνει μέχρι να υπάρξουν επαναστάτες.

Οι ακόλουθες σκέψεις υπαγορεύονται από μερικά αποσπάσματα των γραπτών του Μαλατέστα. Επέλεξα αυτά τα αποσπάσματα για λόγους ευκολίας, καθώς ήθελα να εξετάσω εκείνα που ήταν πιο ξεκάθαρα όσον αφορά την ανάγκη για επαναστατική βία, τα χαρακτηριστικά αυτού του ιδιαίτερου είδους βίας και τα ηθικά της θεμέλια.

Καθώς πρόκειται για ζητήματα μεγάλης σημασίας, πολλοί άνθρωποι θα επισημάνουν αναμφίβολα την ακυρότητα της μεθόδου.

Ποιο είναι το νόημα -τους ακούω να λένε- του να προεκτείνουμε κάποιες από τις σκέψεις του Μαλατέστα, να τις βγάζουμε από το ιστορικό και εκδοτικό ή γλωσσικό τους πλαίσιο, για να τις εξετάσουμε σαν να μπορούσαν να ζήσουν ανεξάρτητα, απομονωμένα πετράδια ικανά να λάμπουν χωρίς πρόσθετα στηρίγματα ή βάσεις. Το γεγονός είναι ότι πάντα θεωρούσα ότι αυτή η ένσταση και η μέθοδος που βρίσκεται στη ρίζα της είναι λογικές μόνο αν έχουμε να κάνουμε με έναν στοχαστή που επεξεργάζεται τη σκέψη του οργανικά και προοδευτικά και περιορίζεται σε αυτό, αφήνοντας όλα όσα έχει να πει (και να κάνει) τυλιγμένα στο θεωρητικό του έργο.

Αλλά για έναν επαναστάτη το ερώτημα είναι διαφορετικό. Όταν ο Μαλατέστα έγραφε κάτι είχε ένα ακριβές σημείο αναφοράς, το οποίο μπορούμε να πούμε χονδρικά ότι ήταν το επαναστατικό αναρχικό κίνημα της εποχής του.

Δεν έγραφε με σκοπό να εμβαθύνει τη σκέψη του ή να την κάνει πιο ολοκληρωμένη και περιεκτική. Δεν ισχυριζόταν ότι ξεκινούσε από αυτό που είχε πει αλλού (σε ένα δεδομένο πλαίσιο μέσα στην ιστορική διαδικασία) για να φτάσει σε κάτι που θα έλεγε αργότερα (επίσης καθορισμένο σε βραχυπρόθεσμο ή μεσοπρόθεσμο ορίζοντα). Κάθε σκέψη του γινόταν άμεσα και άμεσα δεκτή από τους συντρόφους που τον άκουγαν, τον διάβαζαν ή τον γνώριζαν με κάποιο τρόπο.

Και αυτή η σκέψη επενεργούσε στη συνείδηση αυτών των συντρόφων, οι οποίοι έπαιρναν τις ιδέες και τις χρησιμοποιούσαν μέσα στο δικό τους όραμα για τη ζωή, προκειμένου να μπορέσουν να δράσουν, να τις κάνουν αίμα του αίματός τους, κινητήρα των επιθυμιών τους, ψυχή των σχεδίων που είχαν στην πορεία.

Κανείς δεν αναρωτήθηκε πώς αυτές οι ιδέες συνδέονταν με αυτά που είχε πει ο Μαλατέστα σε κάποια άλλα γραπτά του ή σε ομιλίες ή άρθρα του, και ούτω καθεξής.

Όταν ο Camille Desmoulins σηκώνεται από μια καρέκλα και πυροδοτεί τους δρόμους του Παρισιού ενάντια στη μοναρχία, είναι τα λόγια του εκείνη τη στιγμή που έχουν επίδραση στο πλήθος, υποκινώντας την κατάληψη και την καταστροφή της Βαστίλης, όχι όσα είπε σε εκατό άλλες περιπτώσεις ή όσα επρόκειτο να πει αργότερα.

Όταν ο Saint-Just είπε τις λέξεις " Ο Λουδοβίκος εναντίον μας" είναι ακριβώς αυτές οι τέσσερις λέξεις που σηματοδοτούν το τέλος του βασιλιά και της μοναρχίας, όχι οι θεωρίες των Ιακωβίνων για την ηθική μοίρα της αστικής επανάστασης.

Καταλαβαίνω ότι δεν θα συμφωνήσουν όλοι με αυτή την προσέγγιση, αλλά είναι απαραίτητο να το σκεφτούμε προσεκτικά, ώστε να μην υποβαθμίσουμε μια ευκαιρία όπως αυτή η προσέγγιση σε μια κενή, άσκοπη συζήτηση για ιστορικά χρονολογημένες κρίσεις ή να τη θεωρήσουμε αόριστα ως μέσο για να δώσουμε μαθήματα για τη ζωή.

Εμείς οι αναρχικοί δεν χρειαζόμαστε τους επαναστάτες του παρελθόντος, λιγότερο απ' όλους τον Μαλατέστα, για να μας μιλήσουν μέσα από το ογκώδες σύνολο των ιδεών τους. Ας αφήσουμε τους επαγγελματίες ιστορικούς, λάτρεις των λεπτομερειών και προετοιμασμένους να πεθάνουν πνιγμένοι μέσα σ' αυτές, να φροντίσουν γι' αυτή την πτυχή. Ας αφήσουμε την ενιαία λέξη να αντηχήσει στις καρδιές μας με την ίδια ζωντάνια με την οποία αντήχησε στις καρδιές εκείνων που την έγραψαν ή την άκουσαν. Αφήστε τους πόθους (και τις ανάγκες) της σημερινής εποχής να είναι οι ερμηνευτές μας και όχι η πολιτισμική κουβέρτα που συνήθως χρησιμεύει για να παρέχει άλλοθι και να σβήνει τον ενθουσιασμό.

Αυτό που θέλουμε από τον Μαλατέστα και πολλούς άλλους συντρόφους σαν κι αυτόν είναι μια σπίθα, μία ξαφνική ανάφλεξη, μια ευκαιρία να σκεφτούμε πριν δράσουμε, μια μικρή προσθήκη.

Δεν του ζητάμε να σκεφτεί στη θέση μας, να μας φτιάξει ένα ολοκληρωμένο σχέδιο σε όλα του τα μέρη. Δεν περιμένουμε από το παρελθόν να είναι το κλειδί για την κατανόηση του παρόντος.

Η ιστορική συμβολή είναι βέβαια σημαντική, αλλά δεν είναι το μόνο που μας λείπει. Συχνά όσο περισσότερο αυξάνεται αυτή η συμβολή, όσο περισσότερα δεδομένα, τεκμηρίωση και προβληματισμούς συσσωρεύουμε, τόσο περισσότερο αναβάλλεται επ' αόριστον η στιγμή της δράσης.

Ο εχθρός εναντίον του οποίου πρέπει να πολεμήσουμε είναι εκεί μπροστά στα μάτια μας, κατασκευάζει και σχεδιάζει τις σημερινές συνθήκες εκμετάλλευσης και αυτές του μέλλοντος, δεν σταματά να δικαιολογεί την εκμετάλλευση του παρελθόντος και παρευρίσκεται μόνο στα πανεπιστημιακά αμφιθέατρα για να μας χτυπήσει καλύτερα και να μας κάνει ανίκανους να κατανοήσουμε τα νέα κατασταλτικά μοντέλα.

Αν αναζητούσαμε μια απάντηση από τον Μαλατέστα σχετικά με όλα τα στοιχεία με τα οποία διαμορφώνεται η νέα εξουσία, δεν θα βρίσκαμε τίποτα αξιοποιήσιμο.

Μπορούμε όμως να ζητήσουμε κάτι, και αυτό το κάτι παίρνει τη μορφή ενός ηθικού προβληματισμού. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο επέλεξα την έννοια της βίας στον Μαλατέστα για να συζητήσω μαζί σας με τον απλούστερο αλλά και τον πιο ξεκάθαρο δυνατό τρόπο.

Οι αναρχικοί είναι κατά της βίας. Αυτό είναι γνωστό.

Η ιδέα που βρίσκεται στο επίκεντρο του αναρχισμού είναι η εξάλειψη της βίας από την κοινωνία, η οργάνωση των κοινωνικών σχέσεων με βάση την ελεύθερη βούληση των ατόμων, χωρίς την παρέμβαση του χωροφύλακα. Είμαστε λοιπόν εχθροί του κεφαλαίου, το οποίο, βασιζόμενο στην προστασία της αστυνομίας, αναγκάζει τους εργάτες να αφήνονται να τους εκμεταλλεύονται εκείνοι που κατέχουν τα μέσα παραγωγής, ή ακόμα και να παραμένουν αδρανείς και να λιμοκτονούν όταν τα αφεντικά δεν έχουν κίνητρο να τους εκμεταλλευτούν. Επομένως, είμαστε εχθροί του κράτους, το οποίο είναι η καταναγκαστική, δηλαδή βίαη, οργάνωση της κοινωνίας. Αλλά αν ένας ευγενικός κύριος λέει ότι πιστεύει πως είναι ηλίθιο και σκληρό να διαφωνεί κανείς με τα χτυπήματα και πως είναι άδικο και κακό να αναγκάζεται κάποιος να κάνει τη θέληση κάποιου άλλου με την απειλή όπλου, είναι ίσως λογικό να συμπεράνουμε ότι αυτός ο ευγενικός κύριος θα αφήσει τον εαυτό του να ξυλοκοπηθεί και να υποταχθεί στη θέληση των άλλων χωρίς να καταφύγει στα πιο ακραία μέσα άμυνας;.. Η βία δικαιολογείται μόνο όταν είναι απαραίτητη για να υπερασπιστεί κανείς τον εαυτό του και τους άλλους από τη βία. Όπου τελειώνει η ανάγκη αρχίζει το έγκλημα... Ο σκλάβος βρίσκεται πάντα σε κατάσταση νόμιμης αυτοάμυνας και έτσι η βία του εναντίον του αφεντικού, εναντίον του καταπιεστή, είναι πάντα ηθικά δικαιολογημένη και θα πρέπει να προσαρμόζεται μόνο με το κριτήριο της χρησιμότητας και της οικονομίας της ανθρώπινης προσπάθειας και του ανθρώπινου πόνου. ("Umanità Nova", 25 Αυγούστου 1921).

Αρχικά ο Μαλατέστα φαινόταν να περιορίζει τη δικαιολόγηση της χρήσης βίας στο πεδίο της άμυνας.

Η μόνη βία που δικαιολογείται είναι εκείνη με την οποία κάποιος υπερασπίζεται τον εαυτό του ενάντια σε μια αδικία. **Αργότερα όμως προσθέτει: αυτός που βρίσκεται σε μια συνεχή κατάσταση αυτοάμυνας, δηλαδή ο εκμεταλλευόμενος, δικαιολογείται πάντα να επιτίθεται σε αυτούς που εκμεταλλεύονται, λαμβάνοντας υπόψη τη "χρησιμότητα" αυτής της επίθεσης και την ανθρώπινη δυστυχία που αναπόφευκτα προκαλεί.**

Έτσι, δεν μιλάει για "βία" με αφηρημένους όρους, όπως συμβαίνει συχνά μεταξύ των συντρόφων, δυστυχώς, -τροφοδοτώντας μεγάλο μέρος της παρεξήγησης σχετικά με τον ειρηνισμό- αλλά μιλάει για την ταξική κατάσταση στην οποία βρίσκονται σχεδόν όλοι εκείνοι που έχουν το ηθικό δικαίωμα να χρησιμοποιούν βία. Το γεγονός ότι αυτή η χρήση βίας προσκρούει σε μια ποινή που εγκρίνεται από τους ισχύοντες νόμους δεν ενδιαφέρει τον αναρχικό. Παραμένει η πρακτική αξιολόγηση, η χρησιμότητα της δράσης και τα δεινά που μπορεί να προκαλέσει.

Ο Μαλατέστα δεν είναι οπαδός του Mach, ωστόσο, δεδομένης της φιλοσοφικής του κουλτούρας και δεδομένου ότι οι έννοιες της κριτικής του Εμπειρισμού δεν ήταν ξένες στο ιταλικό πολιτιστικό κλίμα της δεκαετίας του '20, ίσως είχε κατά νου αυτή την αναφορά. Πρόκειται όμως για μια πιο πρακτική χρησιμότητα και όχι για τη γενική χρησιμότητα που προτείνει η Οικονομική φιλοσοφία. Δυστυχώς, καμία ενέργεια που αναλαμβάνεται από τους εκμεταλλευόμενους, είτε ατομικά είτε συλλογικά, δεν μπορεί να δώσει καμία εγγύηση για τη χρησιμότητά της πριν πραγματοποιηθεί.

Αυτό -και ο Μαλατέστα λέει το ίδιο σε άλλο σημείο όταν λέει ότι προτιμά εκείνους που δρουν πολύ από εκείνους που περιμένουν και καταλήγουν να μην κάνουν τίποτα- έχει μόνο μια εξήγηση.

Η βίαιη δράση πρέπει να πληροί όλες τις λογικές προϋποθέσεις για να είναι ηθικά θεμελιωμένη, αλλά δεν μπορεί να προβλέψει όλες τις συνέπειες που μπορεί να προκύψουν από αυτήν.

Οι λογικές προϋποθέσεις είναι, πρώτα απ' όλα, η προσωπική και συλλογική κατάσταση αυτών που εξεγείρονται βίαια ενάντια στον ταξικό εχθρό, στη συνέχεια ο κατά το δυνατόν σαφέστερος προσδιορισμός αυτού του εχθρού, η επιλογή των μέσων που θα χρησιμοποιηθούν και η διερεύνηση του τι απαιτείται για την ελαχιστοποίηση του ανθρώπινου πόνου, που ήταν το δεύτερο μέλημα του Μαλατέστα.

Όλα αυτά τα περιμένει κανείς από αυτόν ή αυτήν που ενεργεί, και αυτό θα μπορούσε να θεωρηθεί η ευρεία μη ειδική έννοια της "χρησιμότητας". Στην πραγματικότητα, μόνο αν τηρούνται αυτές οι προϋποθέσεις μέχρι τέλους, αν επιλέγονται σωστά τα μέσα και οι στόχοι, αν δίνεται προσοχή στις λεπτομέρειες που θα μπορούσαν να οδηγήσουν σε υπερβολικό πόνο λόγω αμέλειας ή επιπολαιότητας, μπορεί η δράση να θεωρηθεί ως απάντηση στην καταπίεση και την εκμετάλλευση και να μην χρειάζεται περαιτέρω αιτιολόγηση, η οποία είναι πάντα δυσάρεστη και συχνά ακατανόητη για τους ανθρώπους.

Είναι σημαντικό ότι ορισμένες ενέργειες επίθεσης πρέπει να εξηγηθούν. Αυτοί που τις πραγματοποιούν το γνωρίζουν και οι ίδιοι και προσφέρουν μια εξήγηση σε αυτό που συνήθως αναφέρεται ως "ανάληψη ευθύνης". Δυστυχώς, εκτός από μερικές υποδειγματικές περιπτώσεις, οι ισχυρισμοί αυτοί είναι σχεδόν πάντα ακατανόητοι για τους περισσότερους ανθρώπους, δεν διαφωτίζουν σχετικά με την ενέργεια και δείχνουν την έλλειψη σαφήνειας στις ιδέες αυτών που τους έγραψαν, καθώς και άλλα πράγματα. Η ελαφρότητα του χτυπήματος δεν υπάρχει σχεδόν ποτέ σε αυτά τα έγγραφα, γεγονός που επιβεβαιώνει το γεγονός ότι η δράση είναι ανίκανη να μιλήσει για τον εαυτό της. Αυτή η δυσκολία όσον αφορά τη δράση για την οποία μιλάω εδώ οφείλεται σε ένα αναλυτικό ελάττωμα στην επιλογή του στόχου, των μέσων για την επίτευξή του κ.λπ. με μια λέξη, δείχνει μια ηθική ανεπάρκεια.

Κάποιος που βλέπει καθαρά τι πρέπει να γίνει δεν έχει τυχαία τέτοια διορατική οξυδέρκεια όρασης, την έχει επειδή έχει εξετάσει όλες τις δυνατότητες που ήταν ανθρωπίνως δυνατό να αξιολογήσει. Τα πράγματα μπορεί να πάνε στραβά ακόμη και τότε, αλλά αυτό είναι ένα ρίσκο που πρέπει να διατρέξουμε αν θέλουμε να δράσουμε.

Σίγουρα υπάρχουν άλλοι άνθρωποι, άλλα κόμματα, άλλες σχολές που είναι τόσο ειλικρινά αφοσιωμένες στο γενικό καλό όσο και οι καλύτεροι από εμάς.

Αλλά αυτό που ξεχωρίζει τους αναρχικούς από όλους τους άλλους είναι ακριβώς ο τρόμος τους για τη βία, η επιθυμία και η πρόθεσή τους να εξαλείψουν τη βία, δηλαδή την υλική βία, από τις ανθρώπινες σχέσεις.

Θα μπορούσαμε λοιπόν να πούμε ότι η συγκεκριμένη ιδέα που διακρίνει τους αναρχικούς είναι η κατάργηση του χωροφύλακα, ο αποκλεισμός από τους κοινωνικούς παράγοντες της κυριαρχίας που επιβάλλεται από την ωμή βία, είτε νόμιμη είτε παράνομη.

Αλλά τότε, θα μπορούσε κανείς να ρωτήσει, γιατί οι αναρχικοί στον σημερινό αγώνα ενάντια στους πολιτικούς και κοινωνικούς θεσμούς, τους οποίους θεωρούν καταπιεστικούς, υποστήριξαν και εφάρμοσαν, και συνεχίζουν να υποστηρίζουν και να εφαρμόζουν, όταν μπορούν, τη χρήση βίαιων μέσων που έρχονται σε σαφή αντίθεση με τους στόχους τους;

Σε τέτοιο βαθμό ώστε, σε ορισμένες περιόδους, πολλοί καλόπιστοι αντίπαλοι και όλοι οι κακόπιστοι να έχουν πιστέψει, ή να έχουν ισχυριστεί ότι πιστεύουν, ότι η ιδιαίτερη φύση του αναρχισμού είναι ακριβώς η βία;

Το ερώτημα μπορεί να φαίνεται ενοχλητικό, αλλά μπορεί να απαντηθεί με λίγες λέξεις.

Για να μπορέσουν δύο άνθρωποι να ζήσουν ειρηνικά,

είναι απαραίτητο και τα δύο μέρη να επιθυμούν την ειρήνη, διότι αν ο ένας επιμένει να χρησιμοποιεί βία για να υποχρεώσει τον άλλο να εργάζεται γι' αυτόν και να τον υπηρετεί, τότε ο άλλος, αν θέλει να διατηρήσει την αξιοπρέπειά του ως άνθρωπος και να μην υποβιβαστεί σε άθλια σκλαβιά, θα αναγκαστεί, παρ' όλη την αγάπη του για την ειρήνη και την καλή συμφωνία, να αντισταθεί στη βία με τα κατάλληλα μέσα. ("Pensiero e Volontà", 1 Σεπτεμβρίου 1924).

Και πάλι ο Μαλατέστα μας απομακρύνει από τη θεωρητική διαμάχη για τη βία ή τη μη βία. Οι αναρχικοί είναι υπέρ της εξάλειψης της ωμής βίας στις κοινωνικές σχέσεις, αλλά υπό τις παρούσες συνθήκες του αγώνα υποστηρίζουν και εφαρμόζουν τη χρήση βίαιων μέσων όταν μπορούν. Αυτό δεν συνέβαινε μόνο στην εποχή του Μαλατέστα, αλλά συμβαίνει και σήμερα. Οι αναρχικοί εξακολουθούν να υποστηρίζουν τη χρήση βίας για να επιτεθούν στον εχθρό που μας καταπιέζει και μας καταδυναστεύει. Για να μπορέσουν δύο άνθρωποι να ζήσουν ειρηνικά πρέπει και οι δύο να είναι πρόθυμοι να σεβαστούν την ειρήνη.

Σήμερα η εξουσία έχει τελειοποιήσει τον ιδεολογικό και προπαγανδιστικό μηχανισμό μέσω του οποίου διαδίδει την ιδέα της ειρήνης, ενώ στην πραγματικότητα ασκεί και προετοιμάζεται για τον πόλεμο. Το παρόν είναι πολύ λιγότερο ξεκάθαρο από την εποχή του Μαλατέστα και πρέπει να καταβάλουμε κάθε δυνατή προσπάθεια για να αναλύσουμε τους μηχανισμούς συγκάλυψης που μας κρατούν υπό έλεγχο, μας μετράνε, μας αρχειοθετούν, μας διαχειρίζονται και μας πνίγουν.

Ο καταπιεστής που μιλάει για ειρήνη δεν είναι απαραίτητα ειρηνοποιός. Οι αναρχικοί το γνωρίζουν αυτό, αλλά δεν είναι πάντα εύκολο γι' αυτούς να κάνουν το επόμενο βήμα, τη βίαιη επίθεση.

Ο Μαλατέστα μιλάει σωστά για την "αξιοπρέπεια του ανθρώπου", η οποία είναι αυτή που οδηγεί πολλούς ανθρώπους στην εξέγερση, και η αντίδραση είναι μερικές φορές τόσο ανεξέλεγκτη που αποδεικνύεται σχεδόν ακατανόητη. **Αλλά δεν πρέπει να μείνουμε στην επιφάνεια, πρέπει να εξετάσουμε τα γεγονότα και επίσης τις επιθέσεις που δεν φτάνουν στο κόκαλο αλλά απλώς ξύνουν την επιφάνεια. Ανίκανες να προκαλέσουν διαμπερή χτυπήματα, πολλές επιθέσεις περιορίζονται σε χτυπήματα συμβόλων.** Δεν είναι πάντα εύκολο να αναζητήσει κανείς τα "κατάλληλα" μέσα για τα οποία μιλούσε ο Μαλατέστα, συχνά το αίμα πηγαίνει στο κεφάλι πριν ο εγκέφαλος απαντήσει στις ερωτήσεις.

Γιατί να καταδικάζουμε τις εκφράσεις βίας που επιτίθενται μόνο στα σύμβολα της εξουσίας; Επειδή θα μπορούσαν να γίνουν αυτοσκοπός και να ξαναμπούν στις τεράστιες περιοχές της ανάκτησης που η εξουσία φροντίζει με προσοχή. Αλλά θα μπορούσαν ακόμη και να πάνε πέρα από αυτό.

Αποφύγετε όσους προβαίνουν σε βιαστικές κρίσεις.

Ο αγώνας κατά της κυβέρνησης καταλήγει, τελικά, στη φυσική και υλική μάχη. **Η κυβέρνηση φτιάχνει το νόμο. Επομένως, πρέπει να έχει μια υλική δύναμη (στρατό και αστυνομία) για να τον επιβάλλει, γιατί διαφορετικά μόνο όσοι το θέλουν θα υπακούσουν και δεν θα είναι πλέον νόμος αλλά μια απλή πρόταση που ο καθένας είναι ελεύθερος να αποδεχτεί ή να απορρίψει.**

Και οι κυβερνήσεις έχουν αυτή τη δύναμη και τη χρησιμοποιούν για να οχυρώσουν τους νόμους τους με τη βία και την κυριαρχία προς το συμφέρον των προνομιούχων τάξεων, καταπιέζοντας και εκμεταλλευόμενοι τους εργαζόμενους.

Το όριο της κυβερνητικής καταπίεσης είναι η δύναμη με την οποία ο λαός δείχνει ότι είναι ικανός να της εναντιωθεί.

Η σύγκρουση μπορεί να είναι ανοιχτή ή λανθάνουσα, αλλά πάντα υπάρχει σύγκρουση, επειδή η κυβέρνηση δεν δίνει σημασία στη δυσαρέσκεια και τη λαϊκή αντίσταση, εκτός αν αισθάνεται τον κίνδυνο εξέγερσης. Όταν ο λαός υποτάσσεται με πραότητα στο νόμο ή η διαμαρτυρία είναι αδύναμη και πλατωνική, η κυβέρνηση κάνει ό,τι θέλει, ανεξάρτητα από τις ανάγκες του λαού, όταν η διαμαρτυρία γίνεται ζωηρή, επίμονη, απειλητική, η κυβέρνηση, ανάλογα με το πόσο πεφωτισμένη είναι, είτε υποχωρεί είτε καταστέλλει. Αλλά πάντα επιστρέφεις στην εξέγερση, γιατί αν η κυβέρνηση δεν υποχωρήσει, ο λαός καταλήγει να εξεγείρεται, ενώ αν η κυβέρνηση υποχωρήσει, ο λαός αποκτά αυτοπεποίθηση και απαιτεί όλο και περισσότερα, μέχρι που το ασυμβίβαστο μεταξύ ελευθερίας και εξουσίας γίνεται εμφανές και ξεσπά βίαιη σύγκρουση.

Είναι επομένως απαραίτητο να προετοιμαστούμε ηθικά και υλικά για το ξέσπασμα βίαιου αγώνα, ώστε όταν αυτό συμβεί η νίκη να πάει στο λαό. (Programme Anarchica, Μπολόνια, Ιούλιος 1920. "Umanita Nova" 12 Αυγούστου 1920).

Η σύγκρουση, επισημαίνει ο Μαλατέστα, είναι κάτι φυσικό, συγκεκριμένο, υλικό. Είναι κάτι περισσότερο από μια ανταλλαγή ιδεών, είναι κάτι περισσότερο από την απλή γνώση των ερμηνειών της ζωής που αποτελούν το θεμέλιο της αναρχικής και ελευθεριακής κουλτούρας. Αυτή η αφετηρία είναι σίγουρα σημαντική, διαδίδει μια μη βίαιη, πλουραλιστική αντίληψη που αντιτίθεται στην εξουσία και την ισχύ, αλλά είναι μόνο το προοίμιο για κάτι που βρίσκεται πέρα από αυτό.

Το σχέδιο της εξουσίας είναι να επιβάλει τους δικούς της όρους και δεν σταματάει στα φαινόμενα. Δείχνει συγκεκριμένα πώς όποιος αρνείται να αποδεχτεί τους κανόνες θεωρείται "παράνομος" και τον πλήττει με περισσότερο ή λιγότερο σοβαρές ποινές που είναι ικανές να ενσταλάξουν φόβο και να πείσουν τους ανθρώπους να υπακούσουν.

Η αντίδραση των καταπιεσμένων μπορεί να είναι ισχυρή ή λιγότερο ισχυρή, περισσότερο ή λιγότερο οργανωμένη, και στη δεύτερη περίπτωση πολλές παραλλαγές αντιδρούν στις αλλαγές που παράγει η εξουσία τόσο στην καταπίεση και τον έλεγχο όσο και στις μερικές ελευθερίες που είναι ακόμη αναγκασμένη να παραχωρεί. Στην εποχή του, ο Μαλατέστα πίστευε ότι η κίνηση προς την εξέγερση ήταν μια σχεδόν αναπόφευκτη διαδικασία που προκαλούνταν από την αντίφαση μεταξύ αυτού που η εξουσία είναι διατεθειμένη να προσφέρει και αυτού που οι καταπιεσμένοι είναι διατεθειμένοι να ανεχθούν.

Η ανάλυση αυτή έπασχε από ένα όραμα των κοινωνικών αντιφάσεων που είχε δανειστεί από τον μαρξιστικό εγελιανισμό. Τώρα βλέπουμε πολύ πιο καθαρά ότι τα πράγματα δεν είναι έτσι. Η προσαρμοστικότητα του κεφαλαίου είναι πάντα απρόβλεπτη. Προς το παρόν στηρίζεται στις νέες τεχνολογίες και σε μια μορφή εξουσίας που διαχειρίζεται τις αντιφάσεις πιο εύκολα, ωστόσο δεν φαίνεται ότι αυτή είναι χειρότερη από οποιαδήποτε άλλη μορφή εξουσίας ή ότι είναι ανυπέρβλητη.

Το εξεγερσιακό κίνημα τροφοδοτείται ασφαλώς από τη ριζική ασυμβατότητα μεταξύ εξουσίας και ελευθερίας, αλλά για να μπορέσει να πραγματοποιηθεί πρέπει να υπάρξει μια πρακτική προετοιμασία που θα μπορούσε να ξεκινήσει από επιμέρους, ενίοτε ελάχιστες, αντιφατικές συνθήκες, οι οποίες θα μπορούσαν ασφαλώς να διορθωθούν από τον εχθρό, αλλά είναι δυνατόν οι εξεγερσιακές στιγμές να ξεκινήσουν από αυτές και να προχωρήσουν προς την επανάσταση.

Στο ενδιάμεσο, ο Μαλατέστα εστιάζει στην προετοιμασία της εξέγερσης και τη χωρίζει σε δύο πτυχές: την ηθική και την υλική. Τώρα, δεν υπάρχει καμία αμφιβολία ότι αν το πρώτο είναι το αποτέλεσμα μιας αυξανόμενης επαναστατικής συνείδησης, το δεύτερο δεν μπορεί να είναι άλλο από το να παρέχει στην εξέγερση μια πρακτική που γεννιέται και αποκτάται στον καθημερινό αγώνα με την πάροδο του χρόνου και όχι περιμένοντας μια απίθανη αποκαλυπτική σύγκρουση. Πρέπει να απαλλάξουμε το πεδίο από την εικονογραφία που βλέπει την εξέγερση ως ζήτημα οδοφραγμάτων και τεράστιων μαχόμενων μαζών έτοιμων για την τελική αναμέτρηση. Ακόμα και μικρά τοπικά κινήματα μπορούν να έχουν εξεγερσιακές προεκτάσεις, ενδιάμεσους αγώνες, αν οι συνθήκες μέσα στις οποίες αναδύονται παίρνουν τη μορφή της αυτονομίας από τις πολιτικές δυνάμεις, της μόνιμης σύγκρουσης και της επίθεσης.

Αυτή η επανάσταση πρέπει αναγκαστικά να είναι βίαιη, παρόλο που η βία είναι από μόνη της κάτι κακό. Πρέπει να είναι βίαιη γιατί θα ήταν ανοησία να εναποθέσει κανείς τις ελπίδες του στους προνομιούχους που παραδέχονται τη ζημιά και την αδικία των προνομίων τους και αποφασίζουν να τα εγκαταλείψουν οικειοθελώς. Πρέπει να είναι βίαιη γιατί η μεταβατική επαναστατική βία είναι ο μόνος τρόπος για να τερματιστεί η μεγαλύτερη, διαρκής βία κάτω από την οποία είναι σκλαβωμένη η μεγάλη μάζα των ανθρώπων. ("Umanità Nova", 12 Αυγούστου 1920).

Ο δρόμος προς την ελευθερία δεν μπορεί να διανυθεί με ένα άλογο και μια άμαξα, πρέπει να συνειδητοποιήσουμε ότι είναι ένας αιματηρός και δύσκολος δρόμος που είναι ικανός να ανατρέψει τα όνειρα εκείνων που, αν και λαχταρούν για δικαιοσύνη και ισότητα, ελπίζουν ότι αυτές οι θεές θα κατέβουν από τον Όλυμπο χωρίς να προκαλέσουν μεγάλη αναστάτωση.

Ο Μαλατέστα είναι επαναστάτης και δεν έχει κανένα λόγο να τροφοδοτεί τέτοιες ψευδαισθήσεις. Γνωρίζει ότι η βία είναι επώδυνη, αλλά γνωρίζει επίσης ότι είναι αναγκαία.

Ωστόσο, αυτό δεν είναι το ακριβές σημείο στο οποίο θέλουμε να επιστήσουμε την προσοχή σήμερα. Το εν λόγω σημείο είναι η **έννοια της "μεταβατικής βίας", δηλαδή μιας ριζοσπαστικής και ακραίας απάντησης που περιορίζεται χρονικά, στην κυριαρχία των κυβερνώντων που θέλουν να κυβερνούν για πάντα. Αυτό υποδηλώνει τη δυνατότητα μιας "μετάβασης".** Με την κατάργηση της εκμετάλλευσης τα μέσα παραγωγής θα περάσουν από τα χέρια των λίγων εκμεταλλευτών στα χέρια όλων. Δυστυχώς, δεν βρισκόμαστε πλέον σε μια κοινωνική κατάσταση που είναι ξεκάθαρη και φαινομενικά (αλλά μόνο κατά τα φαινόμενα) εύκολα κατανοητή πια.

Οι σημερινές συνθήκες δεν θα επέτρεπαν μια άμεση επαναστατική χρήση των μέσων παραγωγής, δεν θα είναι πλέον δυνατό να χρησιμοποιηθούν με διαφορετικό τρόπο μόλις πραγματοποιηθεί η απαλλοτρίωσή τους. Οι νέες τεχνολογίες καθιστούν εξαιρετικά απίθανο να μπορεί να γίνει κάτι χρήσιμο με τους πόρους που έχει συσσωρεύσει το κεφάλαιο αυτή τη στιγμή.

Το επίπεδο της καταστροφής που απαιτείται σήμερα είναι σίγουρα πολύ μεγαλύτερο και πιο εκτεταμένο απ' ό,τι ήταν στην εποχή του Μαλατέστα. Υπάρχουν πολλές δυσκολίες στο ξερίζωμα συνηθειών και επιρροών και μια τέτοια διαδικασία θα μπορούσε να απαιτήσει απίστευτες προσπάθειες επανεκπαίδευσης και αγώνα. Οι νέες μορφές διαχείρισης και συγκεντρωτικής διοίκησης θα μπορούσαν να έχουν πτυχές και να καμουφλάρονται με τέτοιο τρόπο ώστε να μην μπορούν απλά να αποκαλυφθούν όλες μαζί, υπονοώντας μια "παροδική" χρήση βίας για πολύ μεγάλο χρονικό διάστημα.

Η συνειδητοποίηση αυτού του δύσκολου δρόμου γεννά πολλές αμφιβολίες και αφήνει χώρο για τις πολιτικά ορθές σκέψεις εκείνων που περιμένουν να προσαρμοστούν όλα σιγά-σιγά χωρίς να το παρατραβήξουν. Ένας αποτελεσματικός αγώνας κατά της σημερινής μορφής ο ιδεολογικής και πολιτισμικής ενσωμάτωσης είναι μια βίαιη διαδικασία που έχει καθυστερήσει από καιρό.

Οι ψυχές μας πικραίνονται επίσης από αυτή την ανάγκη για βίαιο αγώνα. Εμείς που κηρύττουμε την αγάπη και αγωνιζόμαστε για να φτάσουμε σε μια κοινωνική κατάσταση όπου η αρμονία και η αγάπη μεταξύ των ανθρώπων είναι δυνατή, υποφέρουμε περισσότερο από οποιονδήποτε άλλο από την ανάγκη να αμυνθούμε με βία ενάντια στη βία των κυρίαρχων τάξεων. Ωστόσο, το να απαρνηθούμε την απελευθερωτική βία, όταν αυτή είναι ο μόνος τρόπος για να βάλουμε ένα τέλος στον αδιάκοπο πόνο της μεγάλης μάζας των ανθρώπων και στην ανείπωτη σφαγή που πλήττει την ανθρωπότητα, θα μας καθιστούσε υπεύθυνους για το μίσος που αποδοκιμάζουμε και τα κακά που πηγάζουν από αυτό. ("Umanità Nova", 27 Απριλίου 1920).

Η ανάγκη εφαρμογής της είναι ακριβώς η ηθική εξουσιοδότηση για τη χρήση επαναστατικής βίας. Αυτή η ανάγκη πηγάζει από τον κίνδυνο που αντιμετωπίζουν δισεκατομμύρια άνδρες και γυναίκες μέσω της καταπίεσης και της εκμετάλλευσης. **Αν δεν ήταν παρά μια αφηρημένη επιλογή μεταξύ ειρήνης και βίας, οι αναρχικοί, ως υποστηρικτές της αγάπης και της παγκόσμιας αδελφσύνης, θα επέλεγαν πρώτα την ειρήνη. Αλλά αυτή δεν είναι μια ρεαλιστική επιλογή.**

Όπως όλοι όσοι παρακινούνται από την επιθυμία να τερματίσουν το μίσος που βασανίζει την ανθρωπότητα, αναγκάζονται να επιλέξουν τη βία.

Περιττό να πούμε ότι οι υποστηρικτές της καταπίεσης, τόσο εκείνοι που την ασκούν άμεσα όσο και εκείνοι που επωφελούνται από αυτήν, δυσκολεύονται να συμφωνήσουν με αυτό το συμπέρασμα.

Πράγματι, όσο περισσότερο κινούμαστε προς μια κοινωνία που διαχειρίζεται την εξουσία μέσω της κοινωνικής ειρήνης, τόσο πιο λεπτός είναι ο ιδεολογικός λόγος όπου οι καταπιεστές μιλούν για ειρήνη και αδελφοσύνη σε όσους θέλουν να απαλλαγούν από την καταπίεση και τη μισαλλοδοξία και τους κατηγορούν για βία (στο πλαίσιο αυτό έχει επινοηθεί η παραπλανητική έννοια της "τρομοκρατίας").

Χάρη στην πίεση που ασκείται στη διαμόρφωση της τρέχουσας κοινής γνώμης, πολλοί άνθρωποι (η μεγάλη μάζα των ανθρώπων) πιστεύουν σοβαρά ότι είναι ανεκτικοί, ακόμη και αυτοί που συμμετέχουν άμεσα στην εκμετάλλευση και την καταπίεση. Η κοινωνία στην οποία ζούμε, και αυτή που διαφαίνεται τις επόμενες δεκαετίες ακόμη περισσότερο, δύσκολα μπορεί να οριστεί από τις άκαμπτες ταξικές διαιρέσεις της εποχής του Μαλατέστα.

Ωστόσο, παρά τις αυξημένες δυσκολίες, μπορείτε να πείτε με βεβαιότητα ότι κάπου ο εχθρός συνεχίζει να χτίζει τα παραδείγματα εξουσίας του και τα εκατομμύρια των υπηρετών του συνεχίζουν να καθιστούν δυνατή την εφαρμογή αυτών των παραδειγμάτων. Χτυπώντας αυτά τα σχέδια και τους ανθρώπους που τα υλοποιούν, απαλλάσσεται κανείς από την ευθύνη που πέφτει σε όσους, μη επιτιθέμενοι, είναι συνένοχοι στην υλοποίηση των σχεδίων εξουσίας. Αλλά επειδή αυτή η ευθύνη απορρέει από την αδράνεια, από το να αφήνει κανείς τα πράγματα να συνεχίσουν ως έχουν, δηλαδή από το να μην μπαίνει στο βάθος των συνεπειών της δράσης που είναι από τη φύση της βίαιη, γιατί θα έπρεπε αυτή η ηθική θεώρηση να θεωρείται αυτονόητη; Αυτό είναι ένα σημαντικό ερώτημα.

Πράγματι, θα μπορούσε κάλλιστα να θεωρήσει κανείς ότι ο τρόπος με τον οποίο δεν συμμετέχει, που απέχει (ας πούμε ότι περιορίζεται στο να μην ψηφίζει) είναι αρκετός για να κόψει τον ομφάλιο λώρο αυτής της ευθύνης. Σε αυτή την περίπτωση βρισκόμαστε μπροστά σε μια θετική ενέργεια που αποσκοπεί στην παρέμβαση στον κατασταλτικό ή ελεγκτικό μηχανισμό που δρα πάνω μας. Νομίζω ότι οι άνθρωποι πρέπει να αισθάνονται υπεύθυνοι μόνο για όσα γνωρίζουν (και όχι να κρίνονται έτσι από κάποιον άλλο). Αν κάποιος είναι πραγματικά πεπεισμένος ότι αρκεί να μην ψηφίσει (για παράδειγμα) για να απαλλαγεί από το έγκλημά του σε σχέση με τους συμμετοχικούς θεσμούς, τότε είναι σωστό να θεωρήσει, καλόπιστα, ότι απαλλάσσεται από κάθε ευθύνη.

Μόλις όμως κάποιος ενημερωθεί για την πραγματικότητα που όλοι μας φιλοξενούμε, μπορεί να καταλήξει στα ίδια συμπεράσματα χωρίς να γελάσει στα μούτρα του; **Όσο περισσότερη γνώση αποκτά κανείς για την κοινωνία στην οποία ζει, όσο περισσότερη τεκμηρίωση και ενημέρωση, τόσο περισσότερο η καρδιά του επαναστατεί ενάντια στα παυσίπονα που είχε βρει ο σκεπτόμενος νους για να φιμώσει τη συνείδησή του.**

Μόνο που συχνά τα καθημερινά μας ενδιαφέροντα, η οικογένεια, η καριέρα, τα χρήματα κ.λπ., ρίχνουν ένα πέπλο πάνω τους, και οι προσπάθειες να αφαιρέσουμε αυτό το πέπλο σπάνια είναι ικανές να αποκαλύψουν τον εκθαμβωτικό φωτισμό που κρύβει. Έτσι καταλήγουμε να πείθουμε τον εαυτό μας ότι οι μόνοι υπεύθυνοι για την εκμετάλλευση και την καταπίεση είναι οι εκμεταλλευτές και οι καταπιεστές- κάνουμε τα στραβά μάτια και συνεχίζουμε τον απογευματινό μας ύπνο.

Είμαστε κατά της βίας επί της αρχής και γι' αυτό θα θέλαμε ο κοινωνικός αγώνας, όσο υπάρχει, να είναι όσο το δυνατόν πιο ανθρώπινος. Αλλά αυτό δεν σημαίνει ότι δεν θα αγωνιστούμε δυναμικά και ριζοσπαστικά,

αντιθέτως πιστεύουμε ότι τα ημίμετρα μπορούν στην πραγματικότητα να καταλήξουν να παρατείνουν τον αγώνα επ' αόριστον, να τον καταστήσουν στείρο και να παράγουν πολύ περισσότερη βία από αυτή που θα θέλαμε να αποφύγουμε. Ούτε σημαίνει ότι περιορίζουμε το δικαίωμα της άμυνας στην αντίσταση στην υλική και επικείμενη επίθεση. Για εμάς, οι καταπιεσμένοι βρίσκονται πάντα σε κατάσταση αυτοάμυνας και έχουν κάθε δικαίωμα να επαναστατήσουν χωρίς να περιμένουν να τους πυροβολήσουν, και γνωρίζουμε πολύ καλά ότι η επίθεση είναι συχνά το πιο αποτελεσματικό μέσο άμυνας. Αλλά εδώ υπάρχει επίσης ένα θέμα συναισθημάτων -και για μένα τα συναισθήματα μετράνε περισσότερο από κάθε λογική. ("Fede", 28 Οκτωβρίου 1923).

Όπως ειπώθηκε προηγουμένως, μπορεί να φανεί ότι εξετάζοντας αυτούς τους προβληματισμούς προσπαθώ να προωθήσω μια προσωπική προτίμηση στη βία. **Ο καταπιεσμένος** -και αυτά είναι τα ακριβή λόγια του Μαλατέστα- **ακριβώς επειδή βρίσκεται πάντα σε μια κατάσταση νόμιμης αυτοάμυνας, έχει το ηθικό δικαίωμα να επαναστατήσει χωρίς η καταστολή να έχει φτάσει στα άκρα** και να έχει κάνει την κατάσταση στην οποία ζει ανυπόφορη. Αυτό είναι ένα σημαντικό σημείο. Ρίχνει σημαντικό φως στην απόφαση του επαναστάτη να επιτεθεί στον εχθρό που τον καταπιέζει. Δεν είναι απαραίτητο γι' αυτόν να βρεθεί να πνίγεται ή να δέχεται πυρά.

Τι απαιτείται λοιπόν; Η απάντηση είναι προφανής: **πρέπει να κάνει δική του τη συνείδηση της κατάστασης στην οποία βρίσκεται, δηλαδή να αποκτήσει την ικανότητα να διαβάσει ανάμεσα στις ιδεολογικές γραμμές που η εξουσία θέτει σε εφαρμογή προκειμένου να μας εξαπατήσει, πριν ακόμα μας καταπιέσει ή μας καταστείλει.**

Έτσι, όσο περισσότερο αναπτύσσεται αυτή η επίγνωση, τόσο περισσότερο διεισδύει στις γραμμές του εκάστοτε καταπιεστή και τόσο περισσότερο πυροδοτείται η εξέγερση, ακόμη και σε συνθήκες φαινομενικής κατασταλτικής ανοχής.

Από την άλλη πλευρά, έχουμε συχνά παρατηρήσει πώς μια επαναστατική συνείδηση που στοχεύει να επιτεθεί στον εχθρό, η κατασταλτική δράση του οποίου ήταν αυτή που την έφερε στο φως εξ αρχής, συχνά αποτυγχάνει να ολοκληρώσει αυτή την επίθεση και αργά ή γρήγορα καταλήγει να δαγκώνει την ουρά της. Αυτό μπορεί μερικές φορές να οδηγήσει σε έναν μυώδη εξτρεισμό που βλέπει το όλο θέμα ως ζήτημα στρατιωτικής ισχύος.

Όσοι παρασύρονται σε αυτό το διφορούμενο πεδίο αποδέχονται ακριβώς το στοιχείο που τείνει να προτιμά η εξουσία ως πεδίο σύγκρουσης. **Η επέκταση της βίαιης επέμβασης υπό συνθήκες που δεν είναι επαναστατικές οδηγεί στον εγκλωβισμό του κόσμου εντός του οποίου δρα ο επαναστάτης και στην αύξηση της εξειδίκευσης των επεμβάσεών του.**

Αυτές οι δύο εξελίξεις γίνονται γρήγορα αντιληπτές από την εξουσία, η οποία γνωρίζει πολύ καλά πώς να αντιδράσει. Η εντατικοποίηση των βίαιων ενεργειών που πραγματοποιούνται από μια μειοψηφία επαναστατών δεν αντιστοιχεί απαραίτητα σε μια αυξανόμενη διαδικασία εξέγερσης, η οποία συνδέεται με άλλες συνθήκες που είναι κυρίως οικονομικής φύσης, τις οποίες η συγκεκριμένη εξέγερση μπορεί να υπογραμμίσει αλλά όχι να προωθήσει.

Αυτό μπορεί να οδηγήσει στην προοδευτική απομόνωση της εξέγερσης, όπου παρουσιάζεται η ανάγκη για αυτο-αναγνώριση. Με άλλα λόγια, οι ενέργειες επίθεσης εντείνονται προκειμένου να μπορέσει κάποιος να συνεχίσει να υπάρχει ως εξεγερσιακή οντότητα με έναν ορισμένο βαθμό επαναστατικής συνείδησης και

ένα σχέδιο που είναι λίγο πολύ καθορισμένο λεπτομερώς. Συνεχίζοντας σε αυτόν τον δρόμο ξεφεύγει κανείς από το στόχο του, χάνει εντελώς την επαφή με την πραγματικότητα και η εξειδικευμένη προσέγγιση τείνει να εξελιχθεί προς μια μιλιταριστική κατεύθυνση. Αν ο καταπιεσμένος έχει πάντα δίκιο να επαναστατεί, η επαναστατική συνείδηση που απαιτείται για να γίνει πραγματικότητα αυτή η εξέγερση πρέπει να τον συνοδεύει σε βάθος, πράγμα που σημαίνει ότι πρέπει επίσης να υποδεικνύει τη σημασία των ενεργειών που αναλαμβάνει.

Οι αναρχικοί δεν είναι υποκριτές. Η βία πρέπει να απορρίπτεται με βία: σήμερα εναντίον της σημερινής καταπίεσης, αύριο εναντίον αυτού που μπορεί να αντικαταστήσει τη σημερινή. ("Pensiero e Volontà", 1 Σεπτεμβρίου 1924).

Ο Μαλατέστα δεν αυταπατάται ότι οι αναρχικοί θα κάνουν την επανάσταση μόνοι τους ή ότι η επόμενη επανάσταση θα είναι η τελική, η κοινωνική, η αναρχική. Γνωρίζει ότι είναι σχεδόν βέβαιο ότι θα χρειαστεί να επιστρέψουν και να πολεμήσουν ενάντια στους καταπιεστές του μέλλοντος. Τώρα ξέρουμε ότι αυτή η προοπτική είναι αρκετά πιθανή, επειδή πολλοί άνθρωποι έχουν την ψευδαίσθηση ότι θα μπορέσουν να χρησιμοποιήσουν τις παραγωγικές δυνάμεις του κεφαλαίου -με διαφορετικό τρόπο βέβαια- κάτι για το οποίο αμφιβάλλουμε έντονα.

Από αυτό προκύπτει ότι πολλοί αυτοαποκαλούμενοι επαναστάτες, με την κατασταλτική τους κλίση στο προσκήνιο, θα προσπαθήσουν να διαχειριστούν τις δημόσιες υποθέσεις για λογαριασμό των δικών τους συμφερόντων και ιδεολογιών. Ο αγώνας εναντίον τους θα είναι απλώς μια συνέχεια αυτού που προηγήθηκε, εξίσου σκληρός και δύσκολος.

Δεδομένης αυτής της προοπτικής, πολλοί αναρχικοί έχουν καταλήξει στο συμπέρασμα ότι, όντας λίγο-πολύ μία φωνή βοώντος εν τη ερήμω, θα μπορούσαν κάλλιστα να αφιερωθούν στο καθήκον να ενεργούν ως Κασσάνδρες.

Γιατί να λερώσουν τα χέρια τους με τις καταστροφικές επιθέσεις που πρέπει να πραγματοποιηθούν από τώρα και να μην αναβληθούν για αύριο, αν αργά ή γρήγορα θα πρέπει να αναλάβουν την κριτική ανάλυση των αποτελεσμάτων που επιτεύχθηκαν και να ενώσουν ξανά τα κομμάτια της οργάνωσης του προηγούμενου αγώνα.

Με άλλα λόγια, η επανάσταση, που δεν είναι εύλογο ότι θα είναι η σωστή (εδώ κάνουμε χονδρική συλλογιστική) είναι απαραίτητο να μείνει σε αναμονή για να σημαδέψει με το κόκκινο και το μαύρο μολύβι τα (αναπόφευκτα) λάθη των άλλων.

Αν αυτό ισχύει για την "επανάσταση", σκεφτείτε τους μερικούς αγώνες, τους λεγόμενους "ενδιάμεσους αγώνες", σκεφτείτε κάθε μεμονωμένη εξέγερση που δεν μπορεί παρά να ξεκινάει από κάποιο σημείο της ταξικής πάλης.

[Σχετικά με τα γεγονότα στο θέατρο Diana] είπα ότι αυτοί οι δολοφόνοι είναι επίσης άγιοι και ήρωες- και όσοι από τους φίλους μου διαμαρτύρονται για τη δήλωσή μου, το κάνουν προς τιμήν εκείνων που αποκαλούν πραγματικούς αγίους και ήρωες, οι οποίοι, προφανώς, δεν κάνουν ποτέ λάθη.

Μπορώ μόνο να επιβεβαιώσω αυτό που είπα...

Αρκετά με τις διαφωνίες.

Αυτό που έχει σημασία είναι να μην συγχέουμε την

πράξη με τις προθέσεις, και καταδικάζοντας την κακή πράξη να μην ξεχνάμε να αποδίδουμε δικαιοσύνη στις καλές προθέσεις.

Και όχι μόνο από σεβασμό στην αλήθεια ή από συμπόνια, αλλά και για λόγους προπαγάνδας, για τα πρακτικά αποτελέσματα στα οποία μπορεί να οδηγήσει η κρίση μας.

Υπάρχουν, και, όσο διαρκούν οι σημερινές συνθήκες και το περιβάλλον βίας στο οποίο ζούμε, θα υπάρχουν πάντα γενναιόδωροι άνθρωποι, επαναστάτες που είναι εξαιρετικά ευαίσθητοι αλλά δεν έχουν επαρκή ικανότητα σκέψης, που σε ορισμένες περιστάσεις παρασύρονται από τα πάθη τους και χτυπούν στα τυφλά. Αν δεν αναγνωρίσουμε ανοιχτά τις καλές τους προθέσεις, αν δεν κάνουμε διάκριση μεταξύ λάθους και κακίας, χάνουμε κάθε ηθική επιρροή πάνω τους και τους εγκαταλείπουμε στις τυφλές παρορμήσεις τους. Αν, αντίθετα, αποτίουμε φόρο τιμής στην καλοσύνη τους, στο θάρρος και στο πνεύμα θυσίας τους, μπορούμε να προσεγγίσουμε το μυαλό τους μέσω της καρδιάς τους και να διασφαλίσουμε ότι οι πολύτιμες αποθήκες ενέργειας που ενσαρκώνουν θα χρησιμοποιηθούν για τον σκοπό με έξυπνο, καλό και χρήσιμο τρόπο, προς το συμφέρον του σκοπού. ("Umanità Nova", 24 Δεκεμβρίου 1921).

Ο επαναστάτης ξεσηκώνεται και, κατευθύνοντας το χτύπημα εναντίον του εχθρού, σκοτώνει αθώους.

Αυτό συνέβη το 1921 στο θέατρο Diana², αλλά τώρα σκέφτομαι την

2 Στις 23 Μαρτίου 1921 μια ισχυρή βόμβα που είχε ως στόχο να σκοτώσει τον αρχηγό της αστυνομίας του Μιλάνου, Gasti, εξερράγη έξω από το θέατρο Diana στο Μιλάνο. 21 άνθρωποι σκοτώθηκαν και πάνω από 150 τραυματίστηκαν. Η βομβιστική επίθεση πραγματοποιήθηκε από έναν αριθμό αναρχικών με κίνητρο την άδικη κράτηση των τριών αναρχικών συντρόφων συντακτών της Umanità Nova, Borghi, Malatesta και Quaglino. Ανάμεσα στους κατηγορούμενους ήταν οι Giuseppe Mariani & Giuseppe Boldrini που

επίθεση του Gianfranco Bertoli³[3] στο αρχηγείο της αστυνομίας στη Via Fatebenefratelli στο Μιλάνο και τους νεκρούς που η βόμβα του διέλυσε στο πεζοδρόμιο. Ο λόγος του Μαλατέστα είναι ήρεμος αλλά σταθερός, είναι ένας υπεύθυνος λόγος χωρίς να δίνει διέξοδο στην υστερία. Εφιστά την προσοχή στους συντρόφους που πραγματοποίησαν την πράξη, τους γνωρίζει, ξέρει ότι είναι καλοί σύντροφοι και ότι έκαναν λάθος. Ξέρει ότι είναι δυνατόν να γίνει ένα λάθος.

Ο Bertoli έριξε τη βόμβα του στην είσοδο του αστυνομικού μεγάρου του Μιλάνου, αλλά ένας αστυνομικός την έδωσε και εξερράγη μέσα στον κόσμο που έκανε ουρά για να μπει μέσα για γραφειοκρατικές διαδικασίες.

Εκείνη την εποχή -χωρίς να γνωρίζω τον Bertoli και αναλύοντας την αυτοβιογραφία του που δημοσιεύτηκε στο περιοδικό "Gente"- εγώ ο ίδιος είπα ότι η πράξη του ήταν καταδικαστέα, διότι σε καμία περίπτωση δεν μπορούσαν να εντοπιστούν τα χαρακτηριστικά ενός Στιρνερικού ατομικιστή, όπως φαινόταν να δηλώνει ο ίδιος, στην ιστορία της ζωής του. Μπόρεσα να διορθώσω το λάθος μου μόνο τριάντα χρόνια αργότερα, όταν άρχισα να αλληλογραφώ μαζί του και τον γνώρισα καλύτερα και είδα τα χαρακτηριστικά του συντρόφου που δεν έβγαιναν από το αυτοβιογραφικό προφίλ του πριν από τριάντα χρόνια.

καταδικάστηκαν σε ισόβια, & ο Ettore Aguggini (που πέθανε στη φυλακή)- εμπλέκονται επίσης οι Ugo Fedeli, Pietro Bruzzi, & Francesco Ghezzi (εκδότες του "L'Individualista").

- 3 Το 1973, ο Gianfranco Bertoli πέταξε μια χειροβομβίδα στο προαύλιο του αρχηγείου της αστυνομίας του Μιλάνου στην επέτειο της δολοφονίας του επιθεωρητή Luigi Calabresi, υπεύθυνου για τη δολοφονία του αναρχικού συντρόφου Giuseppe Pinelli. Ένας αστυνομικός κλώτσησε τη βόμβα στο πεζοδρόμιο όπου ο κόσμος έκανε ουρά για γραφειοκρατικές υποθέσεις. Τέσσερις σκοτώθηκαν και 45 τραυματίστηκαν. Ο Bertoli δήλωσε αμέσως αναρχικός ατομικιστής, οπαδός του Max Stirner. Η πράξη του καταδικάστηκε από το σύνολο του ιταλικού αναρχικού κινήματος και υπήρχαν φήμες ότι είχε συνεργαστεί με τις ιταλικές μυστικές υπηρεσίες τη δεκαετία του 1950. Το 1975 καταδικάστηκε σε ισόβια κάθειρξη. Αναλαμβάνοντας την ευθύνη για την επίθεση, κατά τη διάρκεια της φυλάκισής του, συνεργάστηκε με την *A/Rivista Anarchica*, η οποία δημοσίευσε άρθρα του σχετικά με την κατάσταση στις φυλακές. Εκδόθηκαν επίσης ορισμένες συλλογές άρθρων του. Η αλληλογραφία που αναφέρεται εδώ εκδόθηκε από την Edizioni Anarchismo μετά το θάνατό του, το 2000, σε έναν τόμο 480 σελίδων με τίτλο Gianfranco Bertoli, Alfredo Bonanno, Carteggio 1998-2000.

Ο Μαλατέστα έχει τις κατάλληλες γνώσεις, γνωρίζει ότι ο Mariani, ο Aguggini και οι άλλοι είναι γνωστοί και έμπιστοι σύντροφοι, οπότε αντιλαμβάνεται ότι πρόκειται για ένα λυπηρό λάθος και ασχολείται με αυτό το ευαίσθητο ζήτημα. Ο ίδιος λυπάται και θρηνεί για τους νεκρούς, αλλά λυπάται και θρηνεί και για την τύχη των συντρόφων του, για την ευθύνη που έφεραν πάνω τους και την οποία, επιπλέον, ήταν έτοιμοι να πληρώσουν ενώπιον της λεγόμενης δικαιοσύνης. **Αυτό που μετράει, λέει, είναι οι προθέσεις. Αλλά αυτές οι προθέσεις δεν ήταν τα βάθη της κόλασης;**

Φυσικά, **αυτή ακριβώς είναι η γραμμή της αστικής ηθικής, που είναι πάντα έτοιμη να εκμεταλλευτεί το γεγονός,** να εξετάσει τα αποτελέσματα και να θέσει την κρίση της στην οικονομοτεχνική κλίμακα. **Μερικές φορές συναντάμε αυτή την ηθική απόχρωση ακόμη και μεταξύ των αναρχικών,** για παράδειγμα όταν ρωτούν, σχετικά με τον Mariani και τον Bertoli: **"Ποιος μπορεί να επωφεληθεί από αυτού του είδους τη δράση;". Μόνο η καταστολή. Αυτή είναι η απάντηση.** Και από εκείνη τη στιγμή και μετά αυτό το συμπέρασμα εξαπλώνεται σαν πυρκαγιά. Είναι πάντα η καταστολή που εκμεταλλεύεται κάθε δράση που είχε σκοπό να επιτεθεί στον εχθρό, θέλοντας να τον κάνει να νιώσει την όχι ακριβώς φιλική χειρονομία του επαναστάτη λίγο πιο κοντά στο δέρμα του.

Πόσες δηλώσεις εξωστρέφειας παρουσιάζονται τακτικά σχετικά με κάποια ενέργεια που ξεπερνά τα όρια της γνωμοδοτικής ορθοδοξίας. Δεν μας ενδιαφέρει να τις μετρήσουμε.

Βέβαια, αποτελούν σίγουρα ένδειξη πολιτικής οξυδέρκειας, αλλά και ηθικής μυωπίας. Ο Μαλατέστα, από την άλλη πλευρά, παίρνει τον κίνδυνο να κατρακυλήσει στην κόλαση και μιλάει για προθέσεις. Ξέρει ότι αυτό δεν απαλλάσσει τους δολοφόνους από την (ηθική) ευθύνη, -γιατί εδώ πρόκειται για δολοφόνους- αλλά ξέρει επίσης ότι το να σιωπήσουμε, ή ακόμα χειρότερα, το να πηδήσουμε στο άρμα της κοινότοπης επίπληξης, θα αρνιόταν την προπαγανδιστική αρχή

του μαχητικού αναρχισμού, όλες τις προσπάθειες που καταβάλλουμε καθημερινά για να πείσουμε τους ανθρώπους για την ανάγκη να επαναστατήσουμε και να επιτεθούμε στον εχθρό που μας καταπιέζει και μας εκμεταλλεύεται.

Ο McKinley, επικεφαλής της βορειοαμερικανικής ολιγαρχίας, όργανο και υπερασπιστής των καπιταλιστικών γιγάντων, προδότης των Κουβανών και των Φιλιππινέζων, ο άνθρωπος που ενέκρινε τη σφαγή των απεργών του Hazleton, τα βασανιστήρια των ανθρακωρύχων στο Idaho και τις χιλιάδες αθλιότητες που διαπράττονται καθημερινά εναντίον των εργατών στην "πρότυπη δημοκρατία", ο άνθρωπος που ενσάρκωσε τις μιλιταριστικές, επεκτατικές και ιμπεριαλιστικές πολιτικές που υιοθέτησε η χοντρή αμερικανική αστική τάξη, έπεσε θύμα του περίστροφου ενός αναρχικού.

Για τι θέλετε να θρηνήσουμε, αν όχι για την τύχη που επιφυλάσσει ο γενναιόδωρος άνθρωπος που, ευκαιριακά ή άκαιρα, με καλή ή κακή τακτική, προσφέρθηκε ως θυσία για την υπόθεση της ισότητας και της ελευθερίας;

Λέμε και πάλι, όπως πάντα: επειδή η βία είναι παντού γύρω μας, συνεχίζουμε ήρεμα να αγωνιζόμαστε ώστε να σταματήσει αυτή η φοβερή ανάγκη να απαντάμε στη βία με βία, ελπίζοντας ότι σύντομα θα έρθει η μέρα που η σύγκρουση συμφερόντων και παθών μεταξύ των ανθρώπων θα επιλυθεί με ανθρώπινα και πολιτικά μέσα.

Συγκρατούμε τα δάκρυα και τα λουλούδια μας για άλλα θύματα, όχι για τους άνδρες που, θέτοντας τους εαυτούς τους επικεφαλής των τάξεων εκμετάλλευσης και καταπίεσης, αντιμετωπίζουν την ευθύνη και τους

κινδύνους της θέσης τους. Ωστόσο, υπήρξαν αναρχικοί που βρήκαν βολικό και καλό να καταδικάζουν τους καταπιεσμένους που εξεγέρθηκαν, χωρίς να καταδικάζουν ούτε μια λέξη για τον καταπιεστή που πλήρωσε το τίμημα για τα εγκλήματα που διέπραξε ή επέτρεψε να διαπραχθούν! Πρόκειται για μια ανθυγιεινή επιθυμία να κερδίσουν την έγκριση του αντιπάλου, ή για μια κακώς ερμηνευμένη "τακτική" για να κερδίσουν την ελευθερία να διαδίδουν τις ιδέες τους παραιτούμενοι οικειοθελώς από το δικαίωμα να εκφράζουν τα γνήσια, βαθιά συναισθήματα της ψυχής, ακόμη και μέχρι του σημείου να παραποιούν αυτά τα συναισθήματα προσποιούμενοι ότι είναι κάτι άλλο από αυτό που είναι;

Το κάνω με λύπη, αλλά πρέπει να εκφράσω τον πόνο και την οργή που προκάλεσαν σε μένα και σε πολλούς φίλους που είχα την ευκαιρία να δω αυτές τις μέρες τις απερίσκεπτες λέξεις που αφιέρωσε η "L'Agitazione" στην επίθεση στο Buffalo. 'Ο Czołgosz είναι ανεύθυνος' - αλλά τον γνωρίζουν; Η πράξη του είναι ένα κοινό έγκλημα που δεν έχει κανένα από τα χαρακτηριστικά που απαιτούνται για να θεωρηθεί μια τέτοια πράξη πολιτική!

Πιστεύω ότι κανένας εισαγγελέας, μοναρχικός ή ρεπουμπλικανικός, δεν θα τολμούσε να πει κάτι τέτοιο. Ίσως υπάρχουν κάποιοι προσωπικοί λόγοι ή παράπονα για την καταδίκη του Czołgosz; ... Ήδη, είναι ανάρμοστο να μιλάμε για έγκλημα σε τέτοιες περιπτώσεις. Ο νόμος το κάνει, αλλά ο νόμος γίνεται εναντίον μας, εναντίον των καταπιεσμένων, και δεν μπορεί να χρησιμεύσει ως κριτήριο στις κρίσεις μας. Πρόκειται για πολεμικές πράξεις, και αν ο πόλεμος είναι έγκλημα, αυτό αφορά εκείνους που βρίσκονται στο πλευρό της αδικίας και της

καταπίεσης. Οι Άγγλοι εισβολείς του *Transwaal* είναι οι εγκληματίες, όχι οι *Boers* όταν υπερασπίστηκαν την ελευθερία τους, ακόμη και αν η υπεράσπισή τους δεν είχε καμία ελπίδα επιτυχίας.

‘Η πράξη του *Czolgosz* (Η "*L'Agitazione*" θα μπορούσε να απαντήσει) δεν έκανε τίποτα για την υπόθεση των εργατών ή της επανάστασης· τον *McKinley* διαδέχτηκε ο όμοιος του, ο *Roosevelt* και όλα παραμένουν αμετάβλητα, εκτός από το ότι η κατάσταση για τους αναρχικούς έχει γίνει λίγο πιο δύσκολη από πριν". Ίσως η "*L'Agitazione*" να έχει δίκιο- πράγματι, στο αμερικανικό περιβάλλον, απ' όσο γνωρίζω, τα πράγματα είναι μάλλον έτσι.

Αυτό σημαίνει ότι στον πόλεμο υπάρχουν κινήσεις που κάνεις σωστά και υπάρχουν λάθος κινήσεις, υπάρχουν προσεκτικοί μαχητές και εκείνοι που παρασύρονται από τον ενθουσιασμό και γίνονται εύκολος στόχος για τον εχθρό, θέτοντας ενδεχομένως σε κίνδυνο ακόμα και τη θέση των συντρόφων τους. Αυτό σημαίνει ότι ο καθένας πρέπει να συμβουλεύει, να υπερασπίζεται και να εφαρμόζει στην πράξη τις τακτικές που πιστεύει ότι είναι πιθανότερο να επιτύχει τη νίκη στο συντομότερο δυνατό χρόνο και με τις λιγότερες δυνατές θυσίες· αλλά αυτό δεν μπορεί να αλλάξει το θεμελιώδες αυτονόητο γεγονός ότι όσοι πολεμούν, καλά ή άσχημα, εναντίον του κοινού εχθρού και προς τον ίδιο στόχο, είναι φίλοι μας και έχουν δικαίωμα, όχι στην άνευ όρων έγκρισή μας, αλλά στην ειλικρινή συμπάθειά μας.

Το αν η μονάδα μάχης είναι μια συλλογικότητα ή ένα μεμονωμένο άτομο δεν μπορεί να αλλάξει την ηθική πτυχή του θέματος. Μια ένοπλη εξέγερση που

διεξάγεται άκαιρα μπορεί να προκαλέσει πραγματική ή φαινομενική ζημιά στον κοινωνικό πόλεμο που διεξάγουμε, όπως και μια ατομική επίθεση που ανταγωνίζεται τα λαϊκά αισθήματα, αλλά αν η εξέγερση διεξάγεται για την κατάκτηση της ελευθερίας, κανένας αναρχικός δεν θα της αρνηθεί τη συμπάθειά του· πάνω απ' όλα, κανείς δεν θα τολμήσει να αρνηθεί στους ηττημένους επαναστάτες τον ιδιαίτερο κοινωνικοπολιτικό τους χαρακτήρα. Γιατί θα έπρεπε να είναι διαφορετικά αν ο εξεγερμένος είναι ένα μεμονωμένο άτομο;

Η "L'Agitazione" είπε ότι οι απεργοί έχουν πάντα δίκιο, και καλά είπε, αν και είναι σαφές ότι δεν είναι όλες οι απεργίες σκόπιμες, επειδή μια αποτυχημένη απεργία θα μπορούσε, υπό ορισμένες συνθήκες, να οδηγήσει σε αποθάρρυνση και να διασπάσει τη δύναμη των εργαζομένων. Γιατί αυτό που ισχύει στην περίπτωση του οικονομικού αγώνα ενάντια στα αφεντικά να μην ισχύει και στον πολιτικό αγώνα ενάντια στους κυβερνώντες, οι οποίοι με το όπλο του στρατιώτη και τις χειροπέδες της αστυνομίας θέλουν να μας υποδουλώσουν σε αυτούς και τους καπιταλιστές; Αυτή δεν είναι μια συζήτηση για την τακτική. Αν ήταν έτσι, θα έλεγα ότι σε γενικές γραμμές προτιμώ τη συλλογική δράση από την ατομική, επειδή η συλλογική δράση απαιτεί αρκετά κοινές μέσες ιδιότητες, οι οποίες είναι εύκολο να βρεθούν, ενώ δεν μπορούμε να υπολογίζουμε στον ηρωισμό, ο οποίος είναι εξαιρετικός και σποραδικός και απαιτεί ατομικές θυσίες. Εδώ πρόκειται για ένα ζήτημα μεγαλύτερης κλίμακας: πρόκειται για το επαναστατικό πνεύμα, για το σχεδόν ενστικτώδες αίσθημα μίσους για την καταπίεση, χωρίς το οποίο κάθε πρόγραμμα, όσο ελευθεριακές και αν

είναι οι διατυπωμένες προτάσεις, παραμένει νεκρό γράμμα- πρόκειται για εκείνο το μαχητικό πνεύμα, χωρίς το οποίο ακόμη και οι αναρχικοί εξημερώνονται και καταλήγουν, με τον ένα ή τον άλλο τρόπο, στο τέλμα του νομικισμού... Είναι ανόητο, προκειμένου να σωθεί μια ζωή, να καταστρέφεται ο ίδιος ο λόγος για τον οποίο ζει κανείς. Ποιο είναι το νόημα των επαναστατικών οργανώσεων αν αφήσεις το επαναστατικό πνεύμα να πεθάνει; Ποιο είναι το νόημα της ελευθερίας της προπαγάνδας, αν δεν προπαγανδίζετε πλέον τις ιδέες σας ...; ("L'Agitazione", 22 Σεπτεμβρίου 1901)

Απαντώντας στον Luigi Fabbri, ο οποίος είχε ορίσει τη δολοφονία του προέδρου των ΗΠΑ ως μια απερίγραπτη και κακοπροετοιμασμένη πράξη απερισκεψίας, ο Malatesta ενδιαφέρεται κυρίως να επιβεβαιώσει τη νομιμότητα κάθε επίθεσης εναντίον του καταπιεστή. Σκέφτεται ακριβώς τον αναρχικό επιτιθέμενο και όχι τις κατασταλτικές συνέπειες που αναπόφευκτα θα εξαπέλυε η εν λόγω πράξη. Δεν παίρνει αποστάσεις, παίρνει αμέσως το μέρος των επαναστατών. Υποστηρίζει τη βία, ώστε η βία να τερματιστεί το συντομότερο δυνατό, ώστε να εξαφανιστεί η ανάγκη να απαντήσουμε στη βία με βία.

Παραπονιέται ότι οι αναρχικοί είναι ικανοί ακόμη και να προσβάλλουν τον καταπιεσμένο που επαναστατεί, ορίζοντας αυτή τη στάση ως μια ανθυγιεινή επιθυμία να κερδίσουν την έγκριση του εχθρού. Αυτό είναι κάτι που πρέπει να σταματήσουμε και να σκεφτούμε.

Στον ταξικό πόλεμο τίποτα δεν μπορεί να μοιραστεί με τον εχθρό, ούτε κανόνες, ούτε τιμές πολέμου. Ίσως η καταστολή που προκαλείται μέσω της χρήσης του ψεύδους, της παραπληροφόρησης και της συκοφαντίας να είναι ακόμη πιο άγρια από την αντίστοιχη φυσική της υπόσταση. Ο εχθρός

επιτίθεται θέτοντας τον εαυτό του "πέρα από το νόμο" (εκ των προτέρων) και "πέρα από τη λογική" (αργότερα).

Δηλώνει ότι κάθε εξέγερση κατά της συγκροτημένης εξουσίας αντιβαίνει στους νόμους που φτιάχτηκαν για να εγγυηθούν την κοινωνική ζωή και ότι θεωρεί ακατανόητο, αδύνατο, να υπάρχουν γύρω του άνθρωποι που δεν μοιράζονται τον καλύτερο από όλους τους δυνατούς κόσμους, τουλάχιστον τον μόνο κόσμο που μπορεί να βελτιωθεί μέσω της μεταρρύθμισης.

Το γεγονός είναι ότι **η λογική της εξέγερσης δεν ανήκει στον εχθρό**, είναι κάτι που του είναι εντελώς ακατανόητο, και αυτό πρέπει να το δούμε. **Δεν μπορούμε να επιτεθούμε στην εξουσία και να περιμένουμε να εγκρίνει τους κανόνες αυτής της επίθεσης**, επειδή η επίθεση ακολουθεί κανόνες που είναι διαφορετικοί από εκείνους που υποστηρίζουν τις διαδικασίες καταπιεστικής βίας. Αν πείσουμε τους εαυτούς μας γι' αυτό, θα συνειδητοποιήσουμε ότι οι ενέργειές μας ενάντια στην εξουσία είναι "παράλογες". Δεν έχει νόημα -δεν έχει νόημα για τη λογική της εξουσίας και τους αυτοδικαιωμένους που τρέφονται από αυτήν- να πυροβολήσει ο Czolgosz τον McKinley, αν ο όποιος McKinley μπορεί πάντα να αντικατασταθεί από έναν άλλο Roosevelt. **Αυτό που πονάει είναι ότι πολλοί σύντροφοι σκέφτονται επίσης με αυτόν τον τρόπο πολύ συχνά.**

Τι νόημα έχει να ρίξουμε έναν πυλώνα ή δώδεκα εκατοντάδες πυλώνες (όπως έχουν πέσει στην Ιταλία τα τελευταία δεκαπέντε χρόνια), αν η εταιρεία ηλεκτρισμού Enel απλά προχωράει και στήνει γρήγορα νέους; Ποιος ο λόγος να ασχολείται κανείς με κάτι που ισοδυναμεί με το να "σκάσει το μπαλόνι του παιδιού ενός αστυνομικού"; **Είναι απαραίτητο να δεχτούμε μια λογική διαφορετική από εκείνη της εξουσίας και των αφεντικών για να κατανοήσουμε την πιθανή εγκυρότητα των μικρών επιθέσεων που εξαπλώνονται σε όλη τη χώρα.** Αλλά η αποδοχή μιας διαφορετικής λογικής έρχεται συχνά σε αντίθεση με τον πιο οικείο τρόπο ύπαρξής μας, με τον τρόπο σκέψης μας.

Είμαστε αυτό που σκεφτόμαστε και σκεφτόμαστε αυτό που είμαστε. Σίγουρα μπορούμε να σκεφτούμε κάτι που δεν θα κάναμε ή δεν θα γινόμασταν ποτέ, αλλά αυτή η σκέψη δεν μένει για πολύ στο μυαλό μας, όπως ακριβώς οι φαντασιώσεις του Σαββατόβραδου ξεθωριάζουν με το πρώτο φως της Δευτέρας. Ο Μαλατέστα μιλάει για σοφούς και λιγότερο σοφούς μαχητές, για εκείνους που συγκρατούν τον ενθουσιασμό τους και για εκείνους που παρασύρονται από αυτόν, αλλά δεν βλέπει ότι αυτή η αξιολόγηση γίνεται με ένα μέτρο που δεν είναι δικό μας.

Όταν ενεργούμε με σκοπό να πλησιάσουμε όσο το δυνατόν περισσότερο τον εχθρό για να διαταράξουμε την αίσθηση της ασφάλειάς του, οι υπολογισμοί της ευκολίας, η τακτική εκτίμηση, οι τεχνικές γνώσεις και η θεωρητική μελέτη μπορούν να μας βοηθήσουν, να μας συνοδεύσουν και να φωτίσουν το δρόμο. Αλλά η τελευταία διαδρομή, αυτή όπου η ψυχή αναδύεται από τις τελευταίες λεπτομέρειες και τραβάει τα πάντα στη στιγμή όπου περνάς μέσα από το ηθικό ρήγμα, πρέπει να γίνει μόνη της. Εδώ ο καθένας είναι μόνος του με την ηθική του πεποίθηση, την επαναστατική του συνείδηση, την επιθυμία του να βάλει τέλος στην καταπίεση και την εκμετάλλευση.

Τι κι αν η πράξη αποδειχθεί μια επιφανειακή χειρονομία, κάτι που η λογική της τυφλής μη-αντιφατικότητας θεωρεί μια "κακομεταχειρισμένη απρόσεκτη πράξη". Πραγματοποιήσαμε αυτή τη δράση. Αναλάβαμε την ευθύνη, όχι μόνο για τη δράση αλλά και για όλες τις σχετικές αξιολογήσεις, τακτικές κ.λπ. Και αποφασίσαμε να την πραγματοποιήσουμε.

Όλα αυτά που είπαμε και κάναμε, η πράξη μας είναι ο εαυτός μας.

Alfredo M. Bonanno

Trieste-Catania, November 2003

πηγή: <https://theanarchistlibrary.org/library/alfredo-m-bonanno-errico-malatesta-and-revolutionary-violence>

<https://www.edizionianarchismo.net/library/alfredo-m-bonanno-errico-malatesta-e-la-violenza-rivoluzionaria>

Μεταφραστική Ομάδα Wormhole